

Pospíšil, Ivo

Originálně viděný Čechov a přínosný slovník ruské literární emigrace v Německu

Новая русистика. 2015, vol. 8, iss. 1, pp. 75-76

ISSN 1803-4950 (print); ISSN 2336-4564 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/133995>

Access Date: 27. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

- IOSKEVIČ, O. (2009): *Na puti k bezumnomu narrativu. Bezumije v ruskoj proze prvoj poloviny XIX veka*. Гродно.
- POSPÍŠIL, I. (1983): *Ruská románová kronika*. Brno.
- POSPÍŠIL, I. (1986): *Labyrint kroniky: pokus o teoretické vymezení žánru*. Brno.
- POSPÍŠIL, I. (1995): *Fenomén šílenství v ruské literatuře 19. a 20. století*. Brno.
- POSPÍŠIL, I. (2004): *Problémy literárního prostoru, času a rytmu*. Slavica Litteraria X 7, s. 175–176.
- POSPÍŠIL, I. (2006): *Žánr, žánrový systém a česká literatura*. Slovak Review 15, č. 2, s. 188–190.
- POSPÍŠIL, I. (2014): *Problema vremeni i prostranstva v literature: nostalgija i real'nosť*. In: Dialogiční obertony. Naukový zbirnyk na pošanmu pam'jati profesora Nonny Kopystjans'koj. L'viv, s. 35–42.

Originálně viděný Čechov a přínosný slovník ruské literární emigrace v Německu

ДИМИТРОВ, Л.: *Да размиваш Мелпомена или Чехов на големия път към драмата*. Издателство „Факел“, София 2013. ISBN 978-954-411-181-6.

[751]

БАТШЕВ, В.: *Писатели русской эмиграции. Германия 1920–2014*. Библиографический справочник. «Литературный европеец», Франкфурт-на-Майне 2014. ISBN 978-3-936996-96-2.

Známý a široce respektovaný bulharský slavista a rusista Ljudmil Dimitrov vytvořil originální knihu o A. P. Čechovovi, kterou se zapsal do nové čechovovské literatury jako znalec jeho divadelnosti. Jeho zájmem je především jeho raná dramatika, kterou chápe jako předdveří jeho „velkých“ dramát až k známé čtveřici Racek, Strýček Váňa, Tři sestry a Višňový sad. Určitá „bezmocnost“ Čechovovy rané dramatiky je dána tím, že vycházel ani ne tak z literatury jako ze stavu ruské scény. Odtud lehké komedie apod. Fenomémem je právě proto, že vycházel z domácí scény a teprve později se orientoval na širší témata. Jeho rané vaudevilly a aktovky nevznikala tedy jako díla odvozená z literárnosti, ale jako derivace konvencí tehdejší scény: proto podle Dimitrova Čechovova cesta k velké dramatice je vlastně vstupováním do literární tradice a sbírání jejich úlomků. Je sice ponořen do 19. století, ale současně je nekonvenční. I když je cele zaujat komedií, vytváří jejich zvláštní druh: píše malé hry pro velkou scénu a masové publikum, současně velké hry pro komorní scénu, zřiká se smíchu a vede komedii do fáze žánrové nerozeznatelnosti. Stylizuje vlastně tragédii, kterou prosvětluje jemným humorem, ironií a satirou. Součástí Dimitrova svazku jsou překlady raných Čechovových

her a jeho dialog s Margaritou Mladenovovou a Ivanem Dobčevem. Vynikající, myslivá kniha.

Slovník ruské emigrace v Německu je kniha záslužná. Čerpá z nespočetných zdrojů, které se v Evropě a zejména v Německu po 1920 a dále nahromadily. Je to slovník různých osobností a osudů: emigranti ihned po roce 1920, kteří na Západě zůstali, Německo bylo jen přestupní stanicí, nebo se stalo jejich trvalým působištěm. Opakuje se tu Radio Svoboda, časopis a nakladatelství Posev, Grani, další ruská periodika vydávaná v Německu, ale i jinde. Jsou tu také ti, kteří v Německu působili dočasně, potom se třeba jako někteří směnověchovci vrátili do SSSR a byli tam popraveni, nebo opustili Německo (asi v důsledku nacismu), odešli třeba do Lotyšska a byli tam chyceni po obsazení země Rudou armádou roku 1940 a čekal je osud vězňů nebo obětí represí. Mezi nimi je řada vynikajících spisovatelů, myslitelů, literárních vědců, politologů, jen namátkou jmenujme Lva Kopeleva, Vladimira Vojnoviče, Leonida Iceleva, Sergeje Franka, Dmitrije Čiževského aj. Jsou to Rusové, Židé, lidé jiného původu, volžští Němci, jiní měli složité válečné osudy. Autor slovníku není nakloněn koncepcím, které dnes spojují ruskou literaturu v Rusku a v zahraničí: má svou pravdu a jistě na to i právo. Slovník je neocenitelnou pomůckou, pokud jde o ty emigranty, kteří žili v Německu nebo jím alespoň prošli. Problémem zůstává bibliografie hesel, která je ovšem neúplná, což je pochopitelné, ale obávám se, že tu někdy chybějí i klíčové věci příslušného autora; jsem schopen to víc posoudit v případě literárních vědců a kritiků, částečně i jiných, blízkých oborů.

Obě knihy nahlízejí Rusko zvnějšku, ačkoli řada ruských autorů v zahraničí se někdy vracela nebo odešla za hranice Ruska až po roce 1991; obě jsou originální, každá svým způsobem.

Ivo Pospíšil

Výskumné tendencie mladej generácie slavistov

PRZYBYLSKI, M., ŠAUR, J. a kol.: *Mladá slavistika. Současné trendy ve výzkumu slovanských literatur, jazyků a kultur*. Brno: Masarykova univerzita. 2014. 184 s. ISBN 978-80-210-7490-3.

Predkladaná kolektívna monografia vznikla v rámci projektu *Současné trendy ve výzkumu slovanských literatur, jazyků a kultur*, ktorý inicioval podporu výskumnej činnosti mladých bádateľov z Ústavu slavistiky FF MU a zintenzívnenie výskumnej spolupráce v celom vedeckom kolektíve pracoviska. Rešpektujúc heterogénne zameranie výskumu jednotlivých slavistov, publikácia v sebe kumuluje špecifické výskumné sondy, ktoré prezentujú doteraj-